

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **M. L.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje**, se sídlem Velká Hradební 3118/48, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 5. 2020, č. j. KUUK/077870/2020/ZB, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 9. 2020, č. j. 41 A 19/2020 – 25,

t a k t o :

- I. Žádost žalobkyně o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- III. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) se kasační stížností domáhá zrušení výroku I. v záhlaví označeného usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, kterým jí nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků.

[2] Krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatelka nesplňuje podmínku k osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), spočívající v nemajetnosti, neboť tvrzení, o která svoji žádost opírá, nejsou důvěryhodná.

[3] K výzvam soudu sdělila, že je svobodná, samoživitelka, žije v domácnosti se svým zletilým synem G. L., který studuje a je na ní finančně závislý. Pobírá hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání 3 924 Kč, přídavek na dítě 700 Kč a příspěvek na bydlení 3 924 Kč, jinak nemá žádné příjmy či výnosy z majetku a nevlastní ani žádný majetek. Alimenty od

otce syna činí 600 Kč měsíčně, od 1. 7. 2020 je však otec neplatí. Nájemné činí měsíčně 3 000 Kč, náklady na elektřinu 1 270 Kč měsíčně, poplatek za odpady 1 000 Kč ročně. Na podporu svých tvrzení doložila potvrzení o výši dávek za červenec 2020, a to přídatku na dítě 700 Kč a příspěvku na bydlení 3 924 Kč, ústřížek poštovní poukázky B datované 16. 6. 2020 na částku 600 Kč ve prospěch G. L., stvrzenku o zaplacení nájemného za červen 2020 ve výši 3 000 Kč (zapláceno M. L.), potvrzení o studiu G. L. ze dne 14. 9. 2020, potvrzení o uhrazení platbě SIPO – elektřina 1 270 Kč dne 19. 6. 2020 a potvrzení o zaplacení místního poplatku za svoz komunálního odpadu ve výši 1 000 Kč ze dne 25. 5. 2020.

[4] Nevěrohodnost uvedených tvrzení krajský soud shledal proto, že po porovnání příjmů v celkové výši 4 624 Kč měsíčně (příspěvek na bydlení ve výši 3 924 Kč a přídatek na dítě vyplácený synovi ve výši 700 Kč; hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání ve výši 3 924 Kč soud nezapočítal, neboť je stěžovatelka nedoložila a evidentně uvedla omylem – částka je shodná s příspěvkem na bydlení) a výdajů na bydlení ve výši 4 353 Kč měsíčně (nájemné 3 000 Kč, elektřina 1 270 Kč a 1/12 poplatku na odpad, tj. 83 Kč) zjistil, že stěžovatelce a jejímu synovi by na veškeré další životní potřeby měsíčně zbývalo pouze 271 Kč. Tato částka je zcela nedostačující na pokrytí nákladů na jídlo a pití pro dvě osoby. I kdyby bylo mezi příjmy zahrnuto výživné pro G. L., které není dle tvrzení stěžovatelky od 1. 7. 2020 vypláceno, stále by výsledná suma 871 Kč měsíčně byla zjevně nedostatečnou pro zajištění stravování dvou osob. Stěžovatelka a její syn tedy musejí mít další příjmy, z nichž financují přinejmenším své stravování, případně musejí mít nižší výdaje, aby jim zbylo na jídlo. Soud dále podotkl, že stěžovatelka platí nájemné M. L., která je podle napadeného rozhodnutí její matkou, což k věrohodnosti jejích tvrzení nepřispívá.

II. Kasační stížnost a žádost o ustanovení zástupce

[5] Stěžovatelka namítá, že jí předložené důkazy jsou věrohodné. Uvádí také, že pobírá pouze příspěvek na bydlení, dávka příspěvku na živobytí jí byla neoprávněně zastavena.

[6] Je jasné, že dva lidé nemohou žít ze vzduchu, ona si nicméně nemůže „načerno“ přivydělat, protože by jí hrozilo vyřazení z evidence úřadu práce. Nezbytné prostředky na živobytí jim poskytuje matka z důvodu silné citové vazby, což stěžovatelka dokládá matčiným čestným prohlášením.

[7] Společně s podáním kasační stížnosti požádala o ustanovení zástupce.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval stěžovatelčinou žádostí o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Byť žádost nebyla odůvodněna, k doplnění ji nevyžýval, neboť bylo zřejmé, že podmínky pro ustanovení zástupce nejsou splněny.

[9] Podle § 35 odst. 10, věty první, s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.

pokračování

[10] V nynější věci není splněna podmínka nezbytnosti ustanovení zástupce k ochraně práv účastníka řízení (stěžovatelky). Jelikož se jedná o kasační stížnost proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků), neaplikuje se § 105 odst. 2 s. ř. s., stanovující povinné zastoupení stěžovatele v řízení o kasační stížnosti (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Podstata věci je pak jednoduchá (otázka stěžovatelčiných majetkových poměrů), podaná kasační stížnost je odůvodněná a splňuje i ostatní náležitosti nezbytné pro její věcné projednání. Stěžovatelka je tedy schopna hájit svá práva v řízení o kasační stížnosti sama a k ustanovení zástupce není důvodu.

[11] Nejvyšší správní soud proto její žádost o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti zamítl.

[12] Následně přistoupil k posouzení kasační stížnosti.

[13] Kasační stížnost splňuje veškeré formální náležitosti. Byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští (§ 102 a s. ř. s.). Jak již bylo uvedeno, v řízení o kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu není třeba, aby stěžovatelka byla zastoupena advokátem podle § 105 odst. 2 s. ř. s. Netíží ji ani poplatková povinnost (viz usnesení rozšířeného senátu citované výše).

[14] Nejvyšší správní soud napadené usnesení přezkoumal v rozsahu kasační stížnosti (tj. v rozsahu I. výroku) a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[15] Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[16] Podstatou projednávané věci je otázka, zda stěžovatelka pro účely rozhodnutí o žádosti o osvobození od soudních poplatků věrohodně doložila své majetkové poměry.

[17] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.

[18] Je přitom na účastníku samém, aby soudu dostatečně konkrétně popsal své osobní a majetkové poměry a současně aby projevila zákonem požadovanou aktivitu a předložila (pokud možno současně se žádostí o osvobození) doklady prokazující jeho nemajetnost. Nesplní-li tuto svou povinnost, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 – 50, publ. pod č. 537/2005 Sb. NSS). Vyplyne-li z uvedených údajů či obsahu spisu, že jsou nevěrohodné, popř. neúplné, soud žádost zamítne (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 - 88).

[19] Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že stěžovatelčina tvrzení jsou nevěrohodná. Porovná-li výši tvrzených měsíčních příjmů na straně jedné a výdajů na bydlení na straně druhé, je zřejmé, že stěžovatelce by měsíčně zůstávala natolik nízká částka, že není možné, aby z ní dvě dospělé osoby hradily alespoň stravu (viz výpočty shrnuté v bodě [4] tohoto rozsudku). To stěžovatelka ostatně ani nezpochybňuje.

[20] Námitka, že předložené důkazy byly věrohodné, je zcela obecná. Závěr o nevěrohodnosti stěžovatelčiných tvrzení navíc nestojí na tom, že by nebyla doložená, ale že jsou nevěrohodná ve svém souhrnu, neboť nemohou podávat věrohodný obraz o stěžovatelčiných majetkových poměrech. Vzhledem k tomu, že není možné hradit stravu dvou dospělých osob na měsíc z částky 271 Kč (případně 871 Kč při zahrnutí výživného), stěžovatelka buď zatajila nějaké příjmy domácnosti, nebo nadhodnotila uvedené výdaje.

[21] Jediný důkazní prostředek, u kterého krajský soud narážel na věrohodnost, bylo potvrzení o úhradě nájemného ve výši 3 000 Kč matce stěžovatelky. Související konstatování krajského soudu však stěžovatelka v kasační stížnosti nijak konkrétně nezpochybňuje.

[22] Zmínka stěžovatelky, že pobírá pouze příspěvek na bydlení, příspěvek na živobytí nikoli, je v souladu s východisky krajského soudu (viz bod [4] tohoto rozsudku).

[23] Tvrzení, že nezbytné prostředky na živobytí (strava, hygienické potřeby) poskytuje stěžovatelce a synovi její matka (babička), dokládané čestným prohlášením, nemohl Nejvyšší správní soud zohlednit. Vzhledem k tomu, že přezkoumává zákonnost rozhodnutí krajského soudu o nepřiznání osvobození od soudních poplatků, může při tomto posouzení brát v úvahu pouze tvrzení a důkazy, která měl krajský soud při svém rozhodování k dispozici. V tomto případě se však jedná o tvrzení a důkaz poprvé navržený až v řízení o kasační stížnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[24] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti, kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s.

[25] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka, která neměla ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

pokračování

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. listopadu 2020

JUDr. Radan Malík
předseda senátu